

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje lica
odgovornih za teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-04-81-PT
Datum: 26. jun 2008.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VEĆEM I

U sastavu: sudija Alphons Orie, predsedavajući sudija
sudija Christine Van Den Wyngaert
sudija Bakone Justice Moloto

Sekretar: g. Hans Holthuis

Odluka od: 26. juna 2008.

TUŽILAC

protiv

MOMČILA PERIŠIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTEVU TUŽILAŠTVA ZA
FORMALNO PRIMANJE NA ZNANJE ČINJENICA O
KOJIMA JE VEĆ PRESUĐENO U VEZI SA
SARAJEVOM**

Tužilaštvo

g. Mark Harmon

Obrana

g. James Castle
g. Novak Lukić

Prevod

1. **PRETRESNO VEĆE I** (dalje u tekstu: Pretresno veće) Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rešava po "Zahtevu tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno u vezi sa Sarajevom" (dalje u tekstu: Zahtev), koji je tužilaštvo podnelo 6. februara 2007. godine, i ovim donosi svoju odluku.

I. ARGUMENTACIJA

A. Tužilaštvo

2. Tužilaštvo ovim Zahtevom od Pretresnog veća traži da, na osnovu pravila 94(B) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik), formalno primi na znanje 314 činjenica navedenih u Dodatku A Zahtevu (dalje u tekstu: predložene činjenice) o kojima je već presuđeno u predmetu *Tužilac protiv Galić*, predmetu br. IT-98-29 (dalje u tekstu: predmet *Galić*), i koje su preuzete iz prvostepene i drugostepene presude izrečene u tom predmetu (dalje u tekstu: Prvostepena presuda u predmetu *Galić*, odnosno Drugostepena presuda u predmetu *Galić*). Tužilaštvo tvrdi da će formalno primanje na znanje predloženih činjenica otkloniti potrebu za ponovnim pozivanjem mnogih svedoka u vezi s događajima u Sarajevu i doprineti pravičnosti i ekspeditivnosti suđenja.¹

3. Tužilaštvo u Zahtevu podseća na načela kojima se treba rukovoditi pri korišćenju diskrecionog prava u odlučivanju o formalnom primanju na znanje činjenica o kojima je već presuđeno.² Konkretno, ono ističe da je formalno primanje na znanje na osnovu pravila 94(B) "zapravo moguće samo za one činjenice o kojima je već presuđeno koje se, barem u nekom pogledu, odnose na krivičnu odgovornost optuženog", iako bi bilo neprimereno da pretresno veće "formalno primi na znanje činjenice koje su već same dovoljne za utvrđivanje krivične odgovornosti optuženog".³ Tužilaštvo, osim toga, tvrdi da se ne traži da činjenice o kojima je već presuđeno ne budu predmet razumnog spora i ističe da postoje proceduralni mehanizmi koji umanjuju eventualni rizik od nanošenja štete Momčilu Perišiću (dalje u tekstu: optuženi), kao što su "ukidanje odluke o formalnom primanju na znanje u vezi s nekom konkretnom činjenicom, prihvatanje drugih dokaza za koje se smatra da imaju dokaznu vrednost, u skladu s pravilom 89(C)", nalaganje dostavljanja "dodatnih dokaza, u skladu s pravilom 98" ili, na kraju, "naknadno odlučivanje o dokaznoj težini

¹ Zahtev, par. 3-6.

² Zahtev, par. 7-8, gde se pominje *Tužilac protiv Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-T, Odluka po trećem i četvrtom zahtjevu tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Krajišnik*), 24. mart 2005. godine, i *Karamera i drugi*, predmet br. ICTR-98-44-AR73(C), Odluka po interlokutornoj žalbi tužioca na odluku o formalnom primanju na znanje (dalje u tekstu: Odluka po žalbi u predmetu *Karamera i drugi*), 16. jun 2007. godine.

³ Zahtev, par. 10, gde se citira Odluka po žalbi u predmetu *Karamera i drugi*, par. 48.

Prevod

koja će se pripisati nekoj činjenici o kojoj je već presuđeno".⁴ Tužilaštvo takođe tvrdi da "strana u postupku koja nije tražila formalno primanje na znanje činjenica može te činjenice osporiti izvođenjem dokaza tokom suđenja" i da se "formalnim primanjem na znanje na osnovu pravila 94(B) ne premešta konačni teret uveravanja, nego samo početni teret dostavljanja dokaza".⁵

4. Tužilaštvo dalje navodi da je u Dodatak A uključilo predložene činjenice koje se odnose na snajpersko delovanje i granatiranje u periodu koji je prethodio onom obuhvaćenom Optužnicom protiv optuženog (dalje u tekstu: Optužnica) s namerom da pokaže da je optuženi "prilikom postavljanja na položaj načelnika Generalštaba VJ u avgustu 1993. godine" nasledio situaciju obeleženu "redovnim činjenjem zločina nad civilnim stanovništvom Sarajeva i da je pomogao da se takva situacija nastavi".⁶ Tužilaštvo podseća na pravilo 93(A) Pravilnika, koje se odnosi na prihvatanje dokaza o doslednom obrascu ponašanja, i tvrdi da su te predložene činjenice relevantne za navod da je optuženi "u avgustu 1993. godine znao da će se pomoć koju je pružao koristiti za činjenje zločina nad civilnim stanovništvom Sarajeva".⁷

5. Tužilaštvo naposletku tvrdi da predložene činjenice ispunjavaju uslove koji se traže za formalno primanje na znanje od strane Pretresnog veća na osnovu pravila 94(B) Pravilnika i da će njihovo formalno primanje na znanje omogućiti "Pretresnom veću da, u skladu s interesima pravde, veći deo svog vremena i pažnje posveti analizi krivične odgovornosti optuženog u vezi s događajima u Sarajevu, a ne samim tim događajima".⁸

B. Odbrana

6. Dana 12. februara 2007. godine odbrana je podnela "Zahtev za produženje roka za odgovor na zahtev tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno u vezi sa Sarajevom", kojim je tražila odobrenje da svoj odgovor podnese tek po primanju poverljivih materijala iz predmeta *Galić*. Odbrana je istog dana podnela "Zahtev za prekoračenje dopuštenog broja reči", kojim je tražila da podnese odgovor od 6.000 reči. Dana 23. februara 2007. godine Pretresno veće je izdalo "Nalog o poverljivim materijalima i zahtevima odbrane za dodatno vreme i prekoračenje dopuštenog broja reči" (dalje u tekstu: Nalog), kojim je odobrilo zahtev odbrane za prekoračenje broja reči i produženje roka za podnošenje odgovora i naložilo odbrani da prvi odgovor, u kojem će izneti argumentaciju u vezi s pravilom 94(B) Pravilnika, podnese u roku od

⁴ Zahtev, par. 12-14.

⁵ Zahtev, par. 15.

⁶ Zahtev, par. 19.

⁷ Zahtev, par. 19, gde se takođe pominje da su predložene činjenice u vezi s granatiranjem i snajperskim delovanjem u periodu koji je prethodio onom obuhvaćenom Optužnicom relevantne za par. 42 Optužnice.

⁸ Zahtev, par. 20-21.

sedam dana od dana izdavanja Naloga, a da drugi odgovor, u kojem će se pozabaviti svakom od činjenica predloženih u Zahtevu, podnese u roku od 14 dana od dana primanja obaveštenja tužilaštva da je obelodanjivanje materijala iz predmeta *Galić* obavljeno.

7. Dana 2. marta 2007. godine odbrana je podnela "Prigovor na zahtev tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno u vezi sa Sarajevom" (dalje u tekstu: Prvi odgovor odbrane). Dana 8. marta 2007. godine ona je podnela "Drugu grupu prigovora na zahtev tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno u vezi sa Sarajevom" (dalje u tekstu: Drugi odgovor odbrane).

8. Dana 13. juna 2008. godine odbrana je podnela "Podnesak odbrane kojim se povlači prigovor na određene paragrafe zahteva tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno u vezi sa Sarajevom" (dalje u tekstu: Podnesak odbrane o povlačenju), kojim je povukla prigovor na prihvatanje 110 predloženih činjenica kako bi Pretresnom veću pomogla da efikasnije vodi predmet.⁹

9. Odbrana iznosi opštu tvrdnju da je Pretresnom veću pravilom 94(B) dato diskreciono pravo da odluči hoće li činjenice o kojima je presuđeno u ranijim postupcima prihvatiti ili neće.¹⁰ Po mišljenju odbrane, opšte prihvatanje predloženih činjenica putem pravila 94(B) "moglo bi optuženom nametnuti pretežak teret osporavanja i time narušiti načelo pravičnosti postupka, zajamčeno članovima 20 i 21 Statuta suđenja".¹¹ Stoga odbrana tvrdi da Pretresno veće treba da iskoristi svoje diskreciono pravo da odbije zahtev za prihvatanje predloženih činjenica.¹²

10. Odbrana dalje tvrdi da je tužilaštvo pogrešno protumačilo zaključak iz Odluke po žalbi u predmetu *Karamera i drugi* "jer nije uzelo u obzir ukupni kontekst rezonovanja [Žalbenog veća]", u kojem se kaže da su "što se tiče svih drugih činjenica o kojima je već presuđeno a koje se odnose na krivičnu odgovornost optuženog, pretresna veća dužna da, pažljivo koristeći svoja diskreciona

⁹ Odbrana je svoj Podnesak o povlačenju podnela u vezi sa sledećim predloženim činjenicama: 1-25, 35-37, 39, 40, 42, 46, 49, 51, 53, 55, 182-195, 208-224, 228-236, 243, 251-256, 261-264, 266-269, 271-277, 281-284 i 288-292. U Podnesku o povlačenju odbrana takođe iznosi nove prigovore u vezi s preostalim predloženim činjenicama. Pretresno veće te prigovore neće razmatrati jer su izneti po isteku roka za podnošenje odgovora na podneske predviđenog Pravilnikom.

¹⁰ Prvi odgovor, par. 4-5, gde se citira *Tužilac protiv Mejakića*, predmet br. IT-02-65, Odluka po zahtjevu optužbe za formalno primanje na znanje činjenica na osnovu pravila 94(B), 1. april 2004. godine.

¹¹ Prvi odgovor, par. 7. Odbrana dalje tvrdi da bi za nju, s obzirom na vremenska ograničenja koja su joj data za izvođenje dokaza, osporavanje dokaza uvedenih putem formalnog primanja na znanje bilo praktično neizvedivo, *Ibid.*, par. 14-20.

¹² Prvi odgovor, par. 5-8.

ovlašćenja, razmatranjem svake činjenice pojedinačno utvrde da li je njeno formalno primanje na znanje u skladu s pravima optuženog u okolnostima datog predmeta".¹³

11. Odbrana takođe tvrdi da tužilaštvo pokušava da "pod krinkom ekspeditivnosti zaobiđe čitave kategorije dokaza", a to "bi ugrozilo prava optuženog u ovom predmetu".¹⁴

12. Naposljetku, odbrana za neke predložene činjenice tvrdi (i) da nisu dovoljno jasne;¹⁵ (ii) da sadrže pravnu kvalifikaciju;¹⁶ (iii) da se odnose, ili se mogu odnositi, na odgovornost optuženog;¹⁷ (iv) da nisu osporavane u Prvostepenoj presudi u predmetu *Galić*;¹⁸ (v) da se ne može pokazati da su relevantne za predmet;¹⁹ (vi) da "su previše široke, previše tendenciozne, nedovoljno značajne, previše detaljne, previše brojne [ili] repetitivne";²⁰ (vii) da su predmet razumnog spora između strana u postupku;²¹ i (viii) da sadrže klasifikaciju dokumenata koji i sami mogu biti prihvaćeni kao dokazni predmeti na suđenju.²²

II. MERODAVNO PRAVO

13. Pravilo 94(B) Pravilnika predviđa sledeće:

Na zahtev jedne od strana ili *proprio motu* pretresno veće može, nakon što sasluša strane, odlučiti da formalno primi na znanje činjenice o kojima je presuđeno ili dokumentarne dokaze iz drugih postupaka pred Međunarodnim sudom koji se odnose na pitanja koja su sporna u tekućem suđenju.

14. Svrha pravila 94(B) jeste postizanje sudske ekonomičnosti i usklađivanje presuda Međunarodnog suda putem davanja diskrecionog ovlašćenja pretresnim većima da formalno prime na znanje činjenice ili dokumentarne dokaze iz drugih postupaka. To ovlašćenje se mora koristiti

¹³ Odluka po žalbi u predmetu *Karamera i drugi*, par. 11. Odbrana ističe da to "uključuje [...] činjenice koje se odnose na ponašanje fizičkih izvršilaca zločina za koje se optuženi smatra krivično odgovornim na osnovu nekog drugog vida odgovornosti", Drugi odgovor, par. 6-7.

¹⁴ Drugi odgovor, par. 8.

¹⁵ Drugi odgovor, par. 11, gde se govori o predloženim činjenicama 38 i 314.

¹⁶ *Ibid.*, gde se govori o predloženim činjenicama 54 i 314. Odbrana je Podneskom o povlačenju dodala i predložene činjenice 77-78, 81, 132, 133, 135-137, 139-140, 164-167, 169-172 i 312-313, Podnesak odbrane o povlačenju, par. 5.

¹⁷ *Ibid.*, gde se govori o predloženim činjenicama 54, 77, 86, 182-298 i 311. Odbrana je takođe reagovala na tvrdnju tužilaštva da bi predložene činjenice bile relevantne za utvrđivanje, između ostalog, stanja svesti optuženog. Ona je iznela stav da "zbog toga [...] nijednu činjenicu navedenu u Dodatku [A] ne treba prihvatiti".

¹⁸ *Ibid.*, gde se govori o predloženim činjenicama 1-53, 55-76, 78, 80, 81, 82-84 i 86-310. Odbrana je povukla prigovor u vezi s predloženim činjenicama 1-25, 35-37, 39, 40, 42, 46, 49, 51, 53, 55, 182-195, 208-224, 228-236, 243, 251-256, 261-264, 266-269, 271-277, 281-284 i 288-292, Podnesak odbrane o povlačenju, par. 4.

¹⁹ *Ibid.*, gde se govori o predloženim činjenicama 2-5, 23-53, 58-179 i 299-31. Odbrana je povukla prigovor u vezi s predloženim činjenicama 2-5, 23, 35-37, 39, 40, 42, 46, 49, 51 i 53, Podnesak odbrane o povlačenju, par. 4.

²⁰ *Ibid.*, gde se govori o predloženim činjenicama 54, 56, 311 i 314.

²¹ *Ibid.*, gde se govori o predloženim činjenicama 54, 58, 182-310, 311 i 314. Odbrana je povukla prigovor u vezi s predloženim činjenicama 182-195, 208-224, 228-236, 243, 251-256, 261-264, 266-269, 271-277, 281-284 i 288-292, Podnesak odbrane o povlačenju, par. 4.

²² *Ibid.*, gde se govori o predloženim činjenicama 36, 37, 39, 44-46 i 57. Međutim, odbrana je Podneskom o povlačenju povukla prigovor u vezi s predloženim činjenicama 36-37, 39 i 46, Podnesak odbrane o povlačenju, par. 4.

Prevod

"pažljivo vodeći računa o pravu optuženog na pravično i ekspeditivno suđenje", odnosno, poštujući načelo pravičnosti postupka zajamčeno članovima 20 i 21 Statuta.²³

15. Žalbeno veće je pojasnilo da zahtev za prihvatanje činjenica o kojima je već presuđeno "mora jasno specificirati paragraf(e) ili dijelove presude za koje se želi da formalno budu primljeni na znanje i mora se pozivati na one činjenice koje je utvrdilo Pretresno vijeće".²⁴ U vezi s posledicama formalnog primanja na znanje, Žalbeno veće je takođe utvrdilo da "formalnim primanjem na znanje neke činjenice o kojoj je već presuđeno, veće utvrđuje osnovanu pretpostavku o tačnosti te činjenice, koju stoga ne treba ponovo dokazivati na suđenju, ali koja se, kao predmet te pretpostavke, može pobijati na suđenju".²⁵ Prema tome, "što se tiče formalnog primanja na znanje na osnovu pravila 94(B), njegova posledica je jedino rasterećenje tužilaštva od obaveze da na početku dostavi dokaze u prilog datom argumentu; odbrana zatim može taj argument dovesti u pitanje izvodeći pouzdane i verodostojne dokaze o suprotnom".²⁶ Međutim, važno je napomenuti da "formalno primanje na znanje činjenica o kojima je presuđeno ne prebacuje konačan teret ubjeđivanja, koji počiva na tužilaštvu".²⁷

16. U skladu s uvreženom praksom Međunarodnog suda, Pretresno veće, prilikom korišćenja svog diskrecionog prava u odlučivanju o formalnom primanju na znanje činjenica o kojima je već presuđeno, mora utvrditi da li činjenice o kojima se tvrdi da je već presuđeno ispunjavaju sledeće minimalne uslove:

- (i) činjenica mora biti distinktna, konkretna i mora se moći identifikovati;²⁸
- (ii) mora biti pertinentna i relevantna za predmet;²⁹
- (iii) ne sme sadržati zaključke ili kvalifikacije koji su *suštinski* pravne prirode;³⁰

²³ Odluka po žalbi u predmetu *Karamera i drugi*, par. 41.

²⁴ Vidi *Tužilac protiv Zorana Kupreškića i drugih*, predmet br. IT-95-16-A, Odluku po prijedlozima Drage Josipovića, Zorana Kupreškića i Vlatka Kupreškića da se prihvate dodatni dokazi u skladu s pravilom 115 i o formalnom primanju na znanje činjenica o kojima je već presuđeno u skladu s pravilom 94(B) (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Kupreškić i drugi*), 8. maj 2001. godine, par. 12.

²⁵ Vidi *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-AR73.5, Odluku po interlokutornoj žalbi optužbe na odluku Pretresnog veća po predlogu optužbe za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno od 10. aprila 2003. (dalje u tekstu: Odluka po žalbi u predmetu *Slobodan Milošević*), 28. oktobar 2003. godine, str. 4 (fusnota izostavljena); Odluku po žalbi u predmetu *Karamera i drugi*, par. 42. Vidi i *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Odluku po zahtjevu tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno s Dodatkom (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Popović i drugi*), 26. septembar 2006. godine, par. 20.

²⁶ Odluka po žalbi u predmetu *Karamera i drugi*, par. 42.

²⁷ *Tužilac protiv Dragomira Miloševića*, predmet br. IT-98-29/1-AR73.1, Odluka po interlokutornim žalbama na odluku Pretresnog vijeća po zahtjevu tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je presuđeno i tužiočevom katalogu činjenica o kojima su se strane složile (dalje u tekstu: Odluka po žalbi u predmetu *Dragomir Milošević*), 26. jun 2007. godine, par. 19-22, par. 16, gde se citira Odluka po žalbi u predmetu *Karamera i drugi*, par. 42.

²⁸ Vidi, na primer, Odluku u predmetu *Krajišnik*, par. 14.

²⁹ *Tužilac protiv Momira Nikolića*, predmet br. IT-02-60/1-A, Odluka po molbi žalioca za formalno primanje na znanje činjenica (dalje u tekstu: Odluka po žalbi u predmetu *Nikolić*), 1. april 2005. godine, par. 52.

- (iv) ne sme se zasnivati na sporazumu o izjašnjavanju o krivici ili na činjenicama koje su bile predmet dobrovoljnog priznanja u nekom ranijem predmetu;³¹
- (v) o njoj mora biti "stvarno presuđeno", tj. ona ne sme biti predmet osporavanja putem žalbe, odnosno, ako je to bila, mora biti rešena u žalbenom postupku;³²
- (vi) ne sme se odnositi na dela, ponašanje ili stanje svesti optuženog;³³
- (vii) formulacija koju u svom zahtevu koristi strana koja činjenicu predlaže na prihvatanje ne sme se ni u kom suštinskom pogledu razlikovati od načina na koji je ta činjenica bila formulisana kad je o njoj presuđeno u ranijem postupku.³⁴

17. Ne postavlja se uslov da predložene činjenice ne budu predmet razumnog spora između strana u postupku.³⁵ Međutim, s obzirom na to da je ovlašćenje za formalno primanje na znanje prema pravilu 94(B) diskreciono, pretresno veće uvek zadržava pravo da odbije zahtev za formalno primanje na znanje neke činjenice, čak i ako ona ispunjava sve gorenavedene uslove, ako utvrdi da takvo formalno primanje na znanje ne bi bilo u interesu pravde.³⁶ Naime, po mišljenju Žalbenog veća, ključno pitanje koje pretresno veće mora razmotriti odlučujući hoće li prihvatiti činjenice o kojima je već presuđeno jeste da li će se takvim formalnim primanjem na znanje postići ekonomičnost postupka a da se time ne ugrozi pravo optuženog na pravično, javno i ekspeditivno suđenje.³⁷

III. DISKUSIJA

A. Predložena činjenica mora biti distinktna, konkretna i takva da se može identifikovati

18. Činjenica za koju se traži formalno primanje na znanje mora biti distinktna, konkretna i takva da se može identifikovati u zaključcima izvorne presude.³⁸ Konkretno, sve činjenice o kojima se tvrdi da je presuđeno treba proučiti u kontekstu presude, "uz konkretno navedeno mesto koje se

³⁰ Odluka po žalbi u predmetu *Dragomir Milošević*, par. 19-22.

³¹ Odluka u predmetu *Popović i drugi*, par. 11.

³² Odluka u predmetu *Kupreškić i drugi*, par. 6; Odluka u predmetu *Krajišnik*, par. 14; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, Odluka po zahtjevu za primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno na osnovu pravila 94(B) (dalje u tekstu: Odluka u pretretresnom postupku u predmetu *Prlić i drugi*), 14. mart 2006. godine, par. 12, 15.

³³ Odluka po žalbi u predmetu *Karamera i drugi*, par. 51.

³⁴ Odluka u predmetu *Krajišnik*, par. 14; Odluka u pretretresnom postupku u predmetu *Prlić i drugi*, par. 21.

³⁵ Odluka po žalbi u predmetu *Karamera i drugi*, par. 40. Vidi i Odluku po žalbi u predmetu *Dragomir Milošević*, par. 27; Odluku u predmetu *Popović i drugi*, fusnota 19.

³⁶ Odluka po žalbi u predmetu *Karamera i drugi*, par. 41; Odluka u predmetu *Popović i drugi*, par. 16.

³⁷ Odluka po žalbi u predmetu *Nikolić*, par. 11, u kojoj se navode dalji izvori.

³⁸ Odluka u predmetu *Krajišnik*, par. 14. Vidi i Odluku u pretretresnom postupku u predmetu *Prlić i drugi*, par. 21; *Tužilac protiv Blagojevića i Jokića*, predmet br. IT-02-60-T, Odluku po zahtjevu optužbe za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno i dokumentarnih dokaza (dalje u tekstu: Odluka u pretretresnom postupku u predmetu *Blagojević i Jokić*), 19. decembar 2003. godine, par. 16.

Prevod

spominje u presudi i period na koji se odnosi optužnica u datom predmetu".³⁹ Iz toga sledi da Pretresno veće mora odbiti zahtev za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno koje nisu dovoljno jasne čak ni u njihovom izvornom kontekstu.⁴⁰

19. U okviru svoje argumentacije odbrana iznosi tvrdnju da predložene činjenice 54, 311 i 314 nisu dovoljno jasne ili da su "previše široke, previše tendenciozne, previše detaljne, previše brojne [ili] repetitivne".⁴¹ Pretresno veće konstatuje da je predložena činjenica 54 ponovljena u predloženoj činjenici 131. Prema tome, predloženu činjenicu 54 ne treba prihvatiti. Pretresno veće smatra da su ostale predložene činjenice koje je odbrana navela dovoljno jasne u kontekstu Prvostepene presude u predmetu *Galić*, kao i da su distinktno, konkretne i da se mogu identifikovati. Međutim, proučivši predložene činjenice 48, 79, 80, 81, 85, 87, 95-97, 106, 107, 119, 139, 200, 201, 244, 247, 250, 257, 311 i 312, Pretresno veće je došlo do zaključka da one ne ispunjavaju taj uslov.⁴² Ono ih stoga neće formalno primiti na znanje.

20. Odbrana dalje tvrdi da nekoliko predloženih činjenica predstavlja klasifikaciju dokumenata uključenih u Prvostepenu presudu u predmetu *Galić*. Pretresno veće je mišljenja da se činjenični zaključak Pretresnog veća može zasnivati na sadržaju nekog konkretnog dokumenta ili iskaza svedoka, sve dok je taj zaključak distinktan, konkretan i može se identifikovati. U vezi s tim, Pretresno veće smatra da je predložena činjenica 58, u kojoj se uopšteno govori o "izvorima UN", izrazito neprecizna i da stoga ne ispunjava razmatrani uslov.⁴³

21. Pored toga, Pretresno veće napominje da, ukoliko činjenica koja je predložena za formalno primanje na znanje sadrži samo neku manju nepreciznost ili nejasnoću koja je posledica njenog

³⁹ Odluka u predmetu *Krajišnik*, par. 14, fusnota 44.

⁴⁰ *Ibid.*

⁴¹ Vidi par. 12 gore.

⁴² U predloženoj činjenici 48 nije dat jasan vremenski okvir događaja koji su u njoj opisani (tj., popunjavanja redova RSK elementima JNA). Jasna vremenska odrednica nije data ni u Prvostepenoj presudi u predmetu *Galić*; predložena činjenica 79 je repetitivna u odnosu na činjenicu 145 i čini se da prenosi mišljenje svedoka, a ne činjenični zaključak Pretresnog veća; predložena činjenica 80 je ponovljena u predloženoj činjenici 144; u predloženoj činjenici 81 se govori o periodu između septembra 1992. i avgusta 1994. godine, međutim, iz izvornog zaključka u Prvostepenoj presudi u predmetu *Galić* nije jasno da se radi o tom vremenskom okviru; predložena činjenica 85 je ponovljena u predloženoj činjenici 148; predložene činjenice 87, 95-97, 106 i 107 su ponovljene u predloženim činjenicama 280, 260, 265, 287, 298, odnosno 310. Predloženu činjenicu 119 treba ispraviti umetanjem reči "neki" na početak rečenice radi njenog usklađivanja sa zaključkom koji je Žalbeno veće dalo u par. 351 Drugostepene presude u predmetu *Galić*. Međutim, predložena činjenica 119 je ponovljena u predloženoj činjenici 312, iz koje nije jasno koji su napadi na bolnicu predstavljali primere napada na civile. Predložena činjenica 139 je izrazito neprecizna jer govori o "najnaseljeniji[m] delovi[ma]", ne objašnjavajući o kojim delovima se radi, i koristi nepreciznu formulaciju "čini se"; predložena činjenica 200 ne predstavlja činjenični zaključak Pretresnog veća jer se u njoj kaže da "tačno mesto [...] s koj[eg] su ispaljene tri granate nije od odlučujućeg značaja za tezu optužbe"; slično tome, predložena činjenica 201 se odnosi na to da je "metod kojim je Mirza Sabljica odredio pravac iz kojeg su granate ispaljene valjan" i pre bi se reklo da predstavlja zaključak o pitanju u vezi sa dokazima; isto vredi i za predloženu činjenicu 257, budući da se u njoj govori u tome da li je "izostanak detaljnije medicinske dokumentacije [...] o tome gde su meci ušli u telo žrtava [...] presudan za određivanje izvora vatre"; predložene činjenice 244, 247 i 250 su repetitivne u odnosu na činjenice 230, 248, odnosno 249; naposljetku, predložena činjenica 311 je neprecizna u delu gde se kaže da je neselektivno otvaranje vatre na civile na sarajevskom aerodromu bilo "prihvaćena i poznata činjenica".

⁴³ Predložena činjenica 58 glasi kako sledi: "U periodu između septembra 1992. i avgusta 1994. godine, i u drugim prilikama, izvori UN pripisivali su povrede i pogibiju civila delovanju SRK, što je uključivalo i namerno gađanje civila."

vađenja iz konteksta izvorne presude, pretresno veće može iskoristiti svoje diskreciono ovlaštenje da tu nepreciznost ili nejasnoću ispravi.⁴⁴ Stoga je Pretresno veće u slučaju nekoliko predloženih činjenica, radi njihovog usklađivanja sa značenjem koje im se htelo dati u Prvostepenoj presudi u predmetu *Galić*, napravilo sledeće tipografske ispravke: u predloženoj činjenici 24, na početak treba umetnuti reči "početkom marta 1992. godine" kako bi se pojasnilo na koji se vremenski period odnose događaji koji su opisani u toj činjenici;⁴⁵ u predloženoj činjenici 26, datum "6. aprila" treba zameniti sa "6. aprila 1992. godine" kako bi se izbegla eventualna nejasnoća u vezi s vremenskim okvirom te činjenice;⁴⁶ predloženu činjenicu 109 treba ispraviti tako da se reč "ona" zameni sa "Dobrinja";⁴⁷ predloženu činjenicu 302 treba ispraviti tako da se izbrise reč "je", koja je greškom napisana dvaput;⁴⁸ predložena činjenica 296 treba da upućuje na paragraf 288, a ne na paragraf 287 Prvostepene presude u predmetu *Galić*.

B. Predložene činjenice moraju biti pertinentne i relevantne za predmet

22. Predložena činjenica mora biti relevantna za neko od pitanja u postupku koji je u toku. Kao što je ocenilo Žalbeno veće, "pravilo 94 Pravilnika nije mehanizam koji se može koristiti za zaobilaženje standardnog uslova relevantnosti, čime se spis nepotrebno opterećuje materijalima koji inače ne bi bili prihvaćeni."⁴⁹ Odbrana za sledeće predložene činjenice tvrdi nisu relevantne: 26-34, 38, 41, 43-44, 47-48, 50, 52, 58-179 i 299-311. Pretresno veće konstatuje da se predložene činjenice 1-18 odnose na opšti istorijski kontekst predmeta, kako je opisano u paragrafima 63-68 Optužnice ("Opšti navodi"), dok se predložene činjenice 19-53 odnose na kontekst navodnih zločina u Sarajevu koji se stavljaju na teret optuženom i koji su opisani u paragrafima 40-46 Optužnice. Te predložene činjenice su stoga relevantne za ovaj predmet.

23. Što se tiče preostalih predloženih činjenica navedenih pod brojevima od 54 do 314, Pretresno veće podseća na "Odluku o primeni pravila 73bis i izmeni Optužnice" od 15. maja 2007. godine (dalje u tekstu: Odluka u vezi s pravilom 73bis), kojom je Veće naložilo tužilaštvu da u vezi s delom Optužnice koji se odnosi na Sarajevo ne izvodi dokaze o zločinu terorisanja (koji se optuženom ne stavlja na teret), kao ni o bilo kakvim događajima koji nisu navedeni u prilogima

⁴⁴ Odluka u predmetu *Popović i drugi*, par. 7.

⁴⁵ Predložena činjenica treba da glasi kako sledi: "Početkom marta 1992. godine snage lojalne Predsedništvu BiH zauzele su strateške objekte i vojnu opremu, a SDS je postepeno uspostavio kontrolu nad većinom zapadnih i severnih predgrađa grada."

⁴⁶ Predložena činjenica treba da glasi kako sledi: "JNA je 6. aprila 1992. godine minobacačima i tenkovskom vatrom napala školu Ministarstva u Vracama, centralni tramvajski depo i područje Starog Grada, a jedinice JNA preuzele su kontrolu nad sarajevskim aerodromom."

⁴⁷ Predložena činjenica treba da glasi kako sledi: "U prvim fazama sukoba, pre perioda između septembra 1992. i avgusta 1994. godine, Dobrinja je bila izdvojena od ostatka grada."

⁴⁸ Predložena činjenica treba da glasi kako sledi: "U avgustu 1993. godine Vildana Kapur, civil, namerno je gađana s teritorije pod kontrolom SRK."

⁴⁹ *Tužilac protiv Semanze*, predmet br. ICTR-97-20-I, Odluka po zahtevu tužioca za formalno primanje na znanje i prezumpciju činjenica na osnovu pravila 94 i 54 Pravilnika, 3. novembar 2000. godine, par. 24; Odluka po žalbi u predmetu *Nikolić*, par. 52.

Prevod

Optužnice, sem ako ne "uspe da pokaže da su oni od ključnog značaja za dokazivanje nekog važnog aspekta njegove teze".⁵⁰ U skladu s Odlukom u vezi s pravilom 73bis, Pretresno veće zaključuje da predložene činjenice 300 i 307-310 (koje se odnose na događaje koji nisu navedeni u prilogama Optužnice a desili su se u periodu obuhvaćenom Optužnicom u ovom predmetu) i predložene činjenice 129, 165-169, 171 i 177-179 (koje se odnose na zločin terorisanja) nisu relevantne, budući da tužilaštvo nije uspjelo da pokaže njihov značaj za dokazivanje nekog važnog aspekta svoje teze.

24. Naposljetku, što se tiče predloženih činjenica 86, 299 i 301-306, koje se odnose na događaje koji nisu navedeni u prilogama Optužnice a desili su se u periodu koji je prethodio onom koji je obuhvaćen Optužnicom, Pretresno veće smatra da je tužilaštvo u dovoljnoj mjeri pokazalo njihovu potencijalnu relevantnost za dokazivanje *mens rea* optuženog u vezi sa navodnim zločinima koji su počinjeni u periodu obuhvaćenom Optužnicom. Međutim, tužilaštvo i dalje snosi teret izvođenja dokaza na suđenju o obaveštenosti optuženog o zločinima počinjenim u periodu koji je prethodio onom koji je obuhvaćen Optužnicom. Drugim rečima, po mišljenju Žalbenog veća, dokazi o obaveštenosti optuženog o tim zločinima moraju biti predočeni drugim sredstvima, a ne formalnim primanjem na znanje činjenice o njihovom postojanju.⁵¹ U zaključku, Pretresno veće smatra da su sledeće predložene činjenice relevantne za kontekst predmeta, kao i navoda iznetih u vezi sa tačkama 1-4 Optužnice: 1-128, 130-164, 170, 172-176, 179-299, 301-306 i 311-314.

C. Predložene činjenice ne smeju sadržati zaključke ili kvalifikacije koji su suštinski pravne prirode

25. Predložene činjenice ne smeju sadržati nikakve zaključke ili kvalifikacije koji su suštinski pravne prirode. Drugim rečima, one moraju odražavati *činjenične zaključke* pretresnog veća ili Žalbenog veća.⁵² Činjeničnim zaključcima se, opšte uzevši, smatraju zaključci koji se odnose na *actus reus* ili *mens rea* krivičnog dela.⁵³ U vezi s tim da li neka predložena činjenica stvarno predstavlja činjenični zaključak, izneto je mišljenje da "mnogi zaključci imaju pravni aspekt, ako se taj izraz shvati u širokom smislu. Stoga je u svakom pojedinom slučaju potrebno ustanoviti da li predložena činjenica sadrži zaključke ili kvalifikacije koje su *suštinski* pravne prirode i koje se, stoga, moraju isključiti."⁵⁴

26. Odbrana tvrdi da predložene činjenice 54 i 314 sadrže pravnu kvalifikaciju. Pretresno veće se slaže s odbranom da predložene činjenice 54 i 314 sadrže pravnu kvalifikaciju. U predloženoj

⁵⁰ Odluka u vezi s pravilom 73bis, par. 17.

⁵¹ Odluka po žalbi u predmetu *Dragomir Milošević*, par. 16.

⁵² Odluka po žalbi u predmetu *Dragomir Milošević*, par. 19-22; Odluka u predmetu *Krajišnik*, par. 15.

⁵³ Odluka u predmetu *Krajišnik*, par. 16.

⁵⁴ Odluka u predmetu *Krajišnik*, par. 19. Vidi i Odluku po žalbi u predmetu *Dragomir Milošević*, par. 19-22.

Prevod

činjenici 54 se pominje "rasprostranjeno ili sistematsko granatiranje i snajpersko delovanje protiv civila, [...] što je dovelo do pogibije ili ranjavanja civila" i čini se da ta činjenica u suštini predstavlja pravnu kvalifikaciju opšteg elementa zločina protiv čovečnosti. U predloženoj činjenici 314 se pominju zločini "terorisanj[a], ubistv[a] i nečovečn[ih] del[a]", a da ona sadrži pravnu kvalifikaciju vidi se i po tome što je preuzeta iz paragrafa 594-602 Prvostepene presude u predmetu *Galić* koji pripadaju poglavlju naslovljenom "Pravni zaključci". Pretresno veće, osim toga, smatra da i predložene činjenice 129, 131, 179, 207, 227, 249 i 312 predstavljaju zaključke koji su suštinski pravne prirode. Predložena činjenica 129 sadrži pravnu kvalifikaciju jer se u njoj pominje napad na Sarajevo koji "ni[je] bi[o] opravda[n] vojnom nuždom"; predložene činjenice 131 i 179 su gotovo identične predloženoj činjenici 54 o kojoj je već bilo reči; u predloženoj činjenici 207 pominje se napad koji je "bio nasumičan u pogledu cilja" i "izvršen bezobzirno, prouzrokujući civilne žrtve" i čini se da ona predstavlja pravni zaključak o zločinu "napada na civile"; predložena činjenica 227 je gotovo identična predloženoj činjenici 207; isto vredi i za predloženu činjenicu 249, u kojoj se pominje "primer granatiranja u kojem su namerno gađani civili"; u predloženoj činjenici 312 se pominju "napadi na legitiman vojni cilj", što ukazuje na to da ona u suštini predstavlja pravni zaključak. Iz tih razloga, Pretresno veće neće formalno primiti na znanje predložene činjenice 54, 129, 131, 179, 207, 227, 249, 312 i 314.

D. Predložena činjenica se ne sme zasnivati na sporazumu strana u izvornom postupku

27. Odbrana je u vezi s nekoliko predloženih činjenica uložila prigovor na osnovu toga što one nisu osporavane u Prvostepenoj presudi u predmetu *Galić*.⁵⁵ Međutim, Pretresno veće ističe da je uslov koji se postavlja za predložene činjenice taj da je o njima "presuđeno", to jest da nisu rezultat sporazuma strana u izvornom postupku, kao što su sporazum o izjašnjavanju o krivici na osnovu pravila 62*bis* i 62*ter* Pravilnika ili slaganje strana u postupku u vezi s činjeničnim pitanjima u skladu s pravilom 65*ter*(H). Zaključak da se činjenice zasnivaju na sporazumu između strana u postupku može se, kao što je konstatovano u sudskoj praksi, izvesti tamo gde relevantna fusnota izvorne presude svojom strukturom upućuje na činjenice o kojima je postignut sporazum strana kao na primarni izvor.⁵⁶ Pošto je primenilo ovaj uslov, Pretresno veće zaključuje da se nijedna predložena činjenica ne zasniva na sporazumu između strana u postupku.

⁵⁵ Vidi par. 12 gore.

⁵⁶ Odluka u predmetu *Popović i drugi*, par. 11.

E. Predložena činjenica ne sme biti predmet žalbenog postupka ili postupka preispitivanja koji je u toku

28. Predložene činjenice ne smeju biti predmet osporavanja putem žalbe. Prema tome, "[s]amo činjenice iz presude protiv koje nije uložena žalba ili po kojima je zaključen žalbeni postupak mogu se uistinu smatrati 'činjenicama o kojima je presuđeno' u smislu pravila 94(B)".⁵⁷ Razmatrane predložene činjenice nisu predmet žalbenog postupka koji je u toku. Stoga Pretresno veće zaključuje da sve predložene činjenice ispunjavaju ovaj uslov.

F. Predložena činjenica se ne sme odnositi na dela, ponašanje ili stanje svesti optuženog

29. Pretresno veće mora odbiti zahtev za formalno primanje na znanje svake činjenice o kojoj se tvrdi da je presuđeno a koja se tiče dela, ponašanja i stanja svesti optuženog. Postoje dva razloga za to "potpuno isključenje". Prvo, njime se dovode "u ravnotežu proceduralna prava optuženog i interesi ekspeditivnosti, što je izričito zajamčeno i pravilom 92*bis*".⁵⁸ Drugo, "kod činjenica o kojima je već presuđeno u drugim predmetima a koje se konkretno tiču dela, propusta ili stanja svesti lica kojima se nije sudilo u tim predmetima potreban je poseban oprez [jer] su optuženi u tim ranijim postupcima sigurno bili daleko manje motivisani da te činjenice osporavaju, nego što bi bili da se radilo o činjenicama koje se tiču njihovih sopstvenih postupaka; takvi optuženi su u nekim slučajevima čak možda i izjavljivali da se s njima slažu, nastojeći da prebace krivicu na nekog drugog".⁵⁹

30. Međutim, taj uslov se ne odnosi na ponašanje drugih lica za čija krivična dela i propuste je optuženi, kako se tvrdi, bio odgovoran na osnovu jednog ili više vidova odgovornosti po članu 7(1) ili (3) Statuta.⁶⁰

31. Pretresno veće konstatuje da odbrana tvrdi da se predložene činjenice 54, 77, 86, 182-298 i 311 potencijalno odnose na odgovornost optuženog. Pretresno veće ističe da se te predložene činjenice tiču krivičnih dela koja su izvršile snage SRK, odnosno ponašanja drugih lica, a ne optuženog u ovom predmetu. Stoga Pretresno veće zaključuje da one ispunjavaju razmatrani uslov. Isto vredi i za preostale predložene činjenice.

⁵⁷ Odluka u predmetu *Kupreškić i drugi*, par. 6; Odluka u predmetu *Krajišnik*, par. 14; Odluka u pretpretresnom postupku u predmetu *Prlić i drugi*, par. 12, 15.

⁵⁸ Odluka po žalbi u predmetu *Karamera i drugi*, par. 51.

⁵⁹ Odluka po žalbi u predmetu *Karamera i drugi*, par. 51.

⁶⁰ Odluka po žalbi u predmetu *Karamera i drugi*, par. 48.

G. Formulacija predložene činjenice ne sme se bitno razlikovati od njene formulacije u izvornoj presudi

32. Strana koja traži formalno primanje na znanje mora činjenice za koje to traži formulirati na potpuno, ili barem suštinski, isti način na koji su one formulirane u izvornoj presudi.⁶¹ Pored toga, Pretresno veće može, štaviše mora, odbiti zahtev za formalno primanje na znanje činjenica "izvan konteksta" ako smatra da one svojom formulacijom – izvađene konteksta presude iz koje su preuzete – navode na pogrešan zaključak ili ne odgovaraju činjenicama o kojima je u dotičnim predmetima stvarno presuđeno.⁶² Naposljetku, predložena činjenica takođe mora biti razmotrena u kontekstu drugih predloženih činjenica iz zahteva. Iz toga sledi da Pretresno veće mora odbiti zahtev za formalno primanje na znanje ako je predložena činjenica u tom kontekstu nejasna ili će postati nejasna zato što jedna ili više drugih činjenica o kojim se tvrdi da je presuđeno neće biti formalno primljena na znanje.⁶³ Pretresno veće zaključuje da su predložene činjenice 60, 63, 167, 168, 170, 172, 225, 242 i 296 formulirane na način koji se bitno razlikuje od načina na koji su formulirane u Prvostepenoj presudi ili da su nejasne u kontekstu drugih predloženih činjenica.⁶⁴ Prema tome, one ne ispunjavaju ovaj uslov.

H. Rezidualno diskreciono pravo Pretresnog veća

33. Osim što je primenilo pomenute uslove, Pretresno veće je u skladu sa svojim diskrecionim ovlašćenjima pažljivo razmotrilo pitanje i to da li će se prihvatanjem predloženih činjenica poboljšati ekonomičnost postupka a da se pritom ne ugroze prava optuženog. Pretresno veće konstatuje da je odbrana u vezi s predloženim činjenicama 54, 58, 182-310, 311 i 314 uložila

⁶¹ Odluka u predmetu *Krajišnik*, par. 14; Odluka u pretpretresnom postupku u predmetu *Prlić i drugi*, par. 21.

⁶² Odluka po žalbi u predmetu *Karamera i drugi*, par. 55; Odluka u predmetu *Popović i drugi*, par. 8.

⁶³ Vidi Odluku u predmetu *Popović i drugi*, par. 8.

⁶⁴ Predložena činjenica 60 je preuzeta iz par. 216 Prvostepene presude u predmetu *Galić* i u njoj se kaže da je "u periodu između septembra 1992. i avgusta 1994. godine broj civilnih pacijenata primljenih u državnu bolnicu bio najmanje četiri puta veći od broja primljenih boraca". Međutim, zaključak iz te presude deluje potpuno drugačije i čini se kao da je izvađen iz konteksta jer glasi: "Akif Mukanović, vojnik ABiH, rekao je da se osećao bezbednije na liniji fronta nego bilo gde drugde u Sarajevu jer se 'po linijama rede pucalo'. Ovo se poklapa s objašnjenjem hirurga državne bolnice Milana Mandilovića o tome zašto je broj civilnih pacijenata primljenih u državnu bolnicu bio najmanje četiri puta veći od broja primljenih boraca." U predloženoj činjenici 63, za koju se navodi da je preuzeta iz par. 219 Prvostepene presude u predmetu *Galić*, kaže se: "U periodu između septembra 1992. i avgusta 1994. godine komandant Ilijaške brigade SRK je svojoj minobacačkoj bateriji izdavao naređenja da gađa ambulatna kola, pijace, pogrebne povorke i groblja". Međutim, čini se da se taj paragraf ne odnosi na činjenični zaključak Pretresnog veća: "Svedok AD, vojnik SRK, posvedočio je da je komandant Ilijaške brigade [...] izdao naređenje [...]". Slično tome, predložene činjenice 167, 168, 170 i 172 upućuju na par. 519 Prvostepene presude, u kojem se prenose utisci svedoka: "Mole je [...] primetio [...]", "Tucker misli [...]", "Prema svedoku Y [...]", "Van Baal je čak naglasio [...]"; predložena činjenica 225 nije jasna u kontekstu drugih predloženih činjenica jer se u njoj govori o izvoru vatre "u slučaju dve granate čije su eksplozije detaljno istražene", a ne pojašnjava se na koje se događaje te dve granate odnose; u predloženoj činjenici 242 se pominje podatak da je "na Markalama [...] u okolini pijace palo oko 10-12 minobacačkih granata", ali stiče se utisak da je on izvađen iz konteksta jer je u Prvostepenoj presudi u *Galić*, kako se čini, iznet kao mišljenje svedoka, s tim da Pretresno veće pominje i druge dokaze, iz kojih sledi da su "ispaljena četiri minobacačka projektila" (Prvostepena presuda u predmetu *Galić*, par. 459); u predloženoj činjenici 296 se pominju "me[ci] [koji su] ispaljeni [...] sa istog mesta". Međutim, u predloženim činjenicama 288-298, koje se odnose na taj događaj, pominje se samo jedan metak, prema tome, ta predložena činjenica je nejasna u novom kontekstu činjenica o kojima je već presuđeno.

Prevod

prigovor na osnovu toga što su one predmet razumnog spora između strana u postupku i što bi njihovo prihvatanje ugrozilo pravo optuženog na pravično suđenje.⁶⁵

34. Pretresno veće je već zaključilo da predložene činjenice 54, 58, 200-201, 207, 225, 227, 242, 244, 247, 249, 250, 257, 296, 307-312 i 314 ne ispunjavaju uslove za formalno primanje na znanje na osnovu pravila 94(B). Ono se stoga njima neće dalje baviti. Što se tiče preostalih predloženih činjenica, Pretresno veće konstatuje da se one odnose na događaje u Sarajevu opisane u Dodatku A Optužnice, i to kako one koji su navedeni u prilogima Optužnice, tako i one koji nisu. Pretresno veće se ne slaže s odbranom da bi formalno primanje na znanje tih činjenica ugrozilo prava optuženog i da bi mu moglo nametnuti "pretežak teret osporavanja".⁶⁶ Naime, na odbranu će formalnim primanjem na znanje tih predloženih činjenica biti premešten samo početni teret dostavljanja dokaza, dok konačni teret uveravanja ostaje na tužilaštvu. Pored toga, tim predloženim činjenicama će se dokazivati samo činjenje zločina u Sarajevu. Što je još važnije, tužilaštvo će u toku suđenja morati da izvede dokaze o činjenicama koje pokazuju kakav je bio lanac komandovanja čiji su deo činile jedinice koje su izvršile takve zločine, kao i to da je optuženi bio obavešten o tim zločinima.

35. Iz gorenavedenih razloga, Pretresno veće zaključuje da će formalno primanje na znanje predloženih činjenica 182-199, 202-206, 208-224, 226, 228-241, 243, 245, 246, 248, 251-256, 258-295 i 297-306 služiti interesima pravde i ubrzati postupak, pri čemu neće ugroziti pravo optuženog na pravično suđenje.

---

⁶⁵ Odbrana je Podneskom o povlačenju povukla prigovor na neke predložene činjenice u vezi s događajima u Sarajevu navedenim u prilogima Optužnice i opisanim u Dodatku A Optužnice, vidi par. 8, 12 gore.

⁶⁶ Vidi par. 12 gore.

IV. DISPOZITIV

36. Na osnovu gore iznetog obrazloženja, a pozivajući se na diskreciono ovlašćenje Pretresnog veća u vezi s činjenicama o kojima je već presuđeno, Pretresno veće, u skladu s pravilom 94(B) Pravilnika, delimično **ODOBRAVA** Zahtev i formalno prima na znanje sledeće predložene činjenice:

- 1) 1-23, 25, 27- 47, 49-53, 55-57, 59, 61-62, 64-78, 82-84, 86, 88-94, 98-105,108, 110-118, 120-128, 130, 132 -138, 140-164, 173-176, 182-199, 202-206, 208-224, 226, 229-241, 243, 245-246, 248, 250-256, 258-295, 297-299, 301, 303-306 i 313;
- 2) 24, 26, 109 i 302, pod uslovom da se izvrše izmene naznačene u paragrafu 21 gore.

37. Pretresno veće neće formalno primiti na znanje preostale predložene činjenice.

Sastavljeno na engleskom i francuskom, pri čemu je merodavan tekst na engleskom.

Sastavljeno na engleskom i francuskom, pri čemu je merodavna engleska verzija.

---

sudija Alphons Orie,
predsedavajući sudija

Dana 26. juna 2008.

U Hagu,
Holandija

[pečat Međunarodnog suda]